

образование, но никога не се гърчелят. Въ гръцкитѣ училища Иларионъ намѣрилъ да се учатъ и други българчета, а именно: Иванъ Добровски отъ Сливенъ, Стоянъ Чомаковъ отъ Копривщица, Христо Дойчиновъ отъ Самоковъ, Захарий Струмски отъ Кюстендилъ и др. Като гледали, какъ гърчетата се гордѣяли съ своя родъ, съ своя езикъ и книга, българчетата се нагласили и основали *Славянобългарско дружество*, което си поставило за целъ да работи за свѣстяване и просвѣта на българския народъ! За председателъ на дружеството билъ избранъ Иванъ Добровски.

Следъ нѣколко годишно учение Иларионъ се завърналъ въ Цариградъ, но веднага билъ изпратенъ въ Гърция да свърши атинската гимназия. Когато и нея свършилъ съ отличенъ успѣхъ, той пакъ се завърналъ въ Цариградъ съ намѣрение да иде въ Русия. Обаче, цариградскитѣ българи имали нужда отъ него и го задържали да помага на Неофита Бозвели. Сега двамата, Неофитъ и Иларионъ, започнали да работятъ между еснафитѣ и търговцитѣ за българско училище и за българска църква, защото въ Цариградъ имало само гръцки училища и църкви, та българитѣ били принудени да ходятъ за учение и черкуване въ тѣхъ.

Презъ 1848 г. Неофитъ Бозвели, както знаемъ, умрѣлъ на заточение въ Св. Гора. Иларионъ останалъ самъ. Заедно съ други българи, като Стефанъ Богориди, Никола Сапуновъ отъ Габрово, Хр. Тъпчилещовъ отъ Калоферъ, Захарий Гюровъ отъ Самоковъ, той тичалъ да защитава българитѣ и да иска позволение отъ фанариоти и отъ турци, щото и българитѣ да иматъ право, като гърцитѣ и арменцитѣ, на свободна книга, вестници и др.